

американських міст: Атланти, Остіна, Детройта, Лос-Анджелеса, Філадельфії, Портленда та Сан-Франциско [3].

В рамках окремої прогностичної моделі дослідницька група вивчила реакцію та дії поліції на злочини у різних частинах міста, проаналізувавши кількість арештів після відповідних інцидентів та порівнявши ці показники серед районів із різним соціально-економічним статусом. Автори роботи помітили, що підвищення рівня злочинності у більш багатих районах призводить до більшої кількості арештів у них, тоді як кількість арештів у неблагополучних районах скорочується. Однак подібне підвищення кількості злочинів у бідних районах не призводить до очікуваного підвищення кількості арештів там, що свідчить про упередженість у реакції поліції та правозастосування [3].

І все ж таки, попри високу точність своєї моделі передбачення злочинів, вчені зазначають, що її не слід використовувати безпосередньо для забезпечення правопорядку. Адже збільшення числа поліцейських у тих районах міста, де очікується злочин, призведе до зміни умов моделювання та лише знизить ефективність та точність передбачення. Натомість модель слід додати до набору інструментів міської політики та поліцейських стратегій для боротьби зі злочинністю [3].

Список використаних джерел

1. Благута Р.І., Мовчан А.В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 256 с.

2. Quest L., Charrie A., Roy S. The risks and benefits of using AI to detect crime. Risk Journal. 2018. URL: https://www.oliverwyman.com/content/dam/oliver-wyman/v2/publications/2018/december/Risks_and_benefits_of_AI-RiskJournal2018.PDF.

3. Штучний інтелект може передбачати злочини на тиждень наперед. UAINFO.org. URL: <https://uainfo.org/blognews/1656702093-shtuchniy-intelekt-mozhe-peredbachati-zlochiny-na-tizhden-napered.html>.

Неділько Ярослав Валентинович,
аспірант кафедри кримінального процесу
та криміналістики Навчально-наукового
інституту права Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ

Останнім часом штучний інтелект (далі – ШІ) став невід’ємною частиною суспільного життя кожної людини. Його впровадження та використання вбачається у всіх сферах нашої життєдіяльності: медицина, інженерія, економіка, культура, музика, правова сфера тощо.

Наприклад, медична система Watson Health на основі штучного інтелекту здатна проаналізувати дані пацієнта та на їх основі встановити діагноз [1].

Стримінговий сервіс музики Spotify [2] створив штучний інтелект, що здатний шукати плагіат в піснях. Аналізуючи ноти, мелодії, акорди та текст, він спроможний виділити конкретні шматки твору і на основі цього, підібрати список відповідних пісень, що могли бути першоджерелами [3].

Якщо дослідити використання штучного інтелекту в правовій сфері, то можна відзначити тенденцію на його поступове впровадження. У цьому контексті, слід зазначити застосування судами США штучного інтелекту «COMPAS», що здатний на основі аналізу кримінального минулого людини, її громадських зв'язків, місця роботи та проживання спрогнозувати чи вчинить особа правопорушення у майбутньому [4].

У свою чергу, в Китаї створено III «Smart Court SoS», що здатний аналізувати судові справи, рекомендувати закони та постанови, які повинен застосувати суд, складати юридичні документи, а також виправляти те, що штучний інтелект вважає людськими помилками у вирокі [5].

Наведе свідчить, що впровадження штучного інтелекту у правове життя зарубіжних країн набуває широкого розвитку. У цьому плані не є винятком і Україна. Так, 2 грудня 2020 року Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні [6].

У даній Концепції визначаються шляхи і способи розв'язання ключових проблем за допомогою впровадження та розвитку III в наступних сферах: освіті, економіці, кібербезпеці, інформаційній безпеці, обороні, публічного управління, правового регулювання та етики, а також правосудді. У сфері кібербезпеки, згідно Концепції, передбачається, що III повинен сприяти захисту комунікаційних, інформаційних та технологічних систем, інформаційних технологій тощо. У сфері інформаційної безпеки – виявляти, запобігати та нейтралізувати реальні і потенційні загрози поширення засобами масової інформації культури насильства, жорстокості, порнографії, намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема, шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації тощо. У сфері правосуддя – визначати необхідні заходи ресоціалізації засуджених осіб; виносити судові рішення у справах незначної складності (за згодою сторін) тощо [6].

Натомість, слід звернути увагу на те, що в Концепції не зазначається про впровадження та застосування III в розслідуванні кримінальних правопорушень, у тому числі щодо розслідування і кіберзлочинів.

Варто зазначити, що згідно проведеного опитування 200 прокурорів, більша половина прокурорів (52,5 %) позитивно

відноситься до використання штучного інтелекту при розслідуванні кримінальних правопорушень*.

Однак, як свідчить світова практика, правоохоронні органи зарубіжних країн уже використовують можливості штучного інтелекту при проведенні розслідування кримінальних правопорушень. Зокрема, у травні 2018 року Нідерланди почали використовувати можливості ШІ при розслідуванні тяжких кримінальних правопорушень. При розслідуванні зазначених правопорушень, ШІ аналізує отримані дані та пропонує, які саме докази повинні бути використані у кримінальному провадженні, а також може вказувати на ймовірні результати ДНК-експертизи [7].

Певний досвід використання ШІ при розслідуванні кримінальних правопорушень є і у правоохоронних органів Туреччини. Так, з 18 травня 2022 року правоохоронні органи Туреччини почали використовувати програму «ASENA», що допомагає у розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з розповсюдженням наркотичних засобів. Програма аналізує переміщення особи, його маршрути та дії, на базі цього, може сформулювати висновок причетності особи до наркотичних кримінальних правопорушень. У 4-х випадках з 10, програма точно наводить правоохоронні органи на торгівців наркотичними засобами [8].

На нашу думку, впровадження та використання можливостей ШІ при розслідуванні кіберзлочинів в Україні, дасть змогу швидко та ефективно проводити досудове розслідування зазначених кримінальних правопорушень, економити час слідчого у складенні процесуальних документів, планувати та висувати версії розслідування, а також аналізувати велику кількість електронних даних за досить тривалий період часу.

Для реалізації можливостей штучного інтелекту у розслідуванні кримінальних проваджень щодо кіберзлочинів, насамперед, необхідно: вдосконалити чинне законодавство, зокрема, щоб використання ШІ регулювалося відповідним Законом; створити відповідні центри, що зможуть постійно вдосконалювати та підтримувати ШІ на належному технічному рівні; підвищити рівень цифрової грамотності працівників органів досудового розслідування та прокурорів, що займаються розслідуванням та процесуальним керівництвом зазначених кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. IBM Watson Health. URL:https://en.wikipedia.org/wiki/IBM_Watson_Health.
2. Spotify. URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/Spotify>.

* Опитування прокурорів проводилось з 15 по 25 липня 2022 року.
URL: <https://forms.gle/pSPC5mdMt8qpwwSb8>.

3. European patent application. URL: https://www.musicbusinessworldwide.com/files/2020/11/1_merged.pdf.

4. Compas (software). URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/COMPAS_\(software\)](https://en.wikipedia.org/wiki/COMPAS_(software)).

5. China's AI-Enabled 'Smart Courts' To Recommend Laws & Draft Legal Docs; Judges To Take Consult AI Before Verdict. URL: <https://eurasianimes.com/chinas-ai-enabled-smart-court-to-recommend-laws-judges/>.

6. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження КМУ від 02.12.2020 № 1556. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#n8>.

7. How the Dutch police are using AI to unravel cold cases. URL: <https://thenextweb.com/news/how-the-dutch-police-is-using-ai-to-unravel-cold-cases>.

8. Turkey using AI software ASENSA in fight against drugs. URL: <https://www.hurriyetdailynews.com/turkey-using-ai-software-asensa-in-fight-against-drugs-173912>.

Неклюдов Владлен Михайлович,
здобувач ступеня доктора філософії
Національної академії внутрішніх справ

ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Враховуючи зміни, які відбуваються у правовому житті нашої держави, розвиток науково-технічного прогресу, процеси реформування діяльності правоохоронних органів згідно кращих європейських та міжнародних стандартів – питання підвищення ефективності діяльності прокурора у кримінальному провадженні стають вкрай актуальними. Є й негативні обставини, які сьогодні вимагають переосмислення та адаптації діяльності органів прокуратури до нових, екстремальних умов – а саме потреби протидіяти збройній агресії Російської Федерації, у зв'язку із запровадженням з 24 лютого 2022 року в Україні воєнного стану [1], вчиненням щодо України та її громадян воєнних злочинів.

Умови сьогодення кардинально змінюють підходи до всіх видів забезпечення діяльності правоохоронних органів – правового, організаційного, матеріально-технічного, кадрового. Не менш важливими є зміни криміналістичного забезпечення, що розвивається і вдосконалюється враховуючи синтетичність та інтеграцію криміналістичних знань, відповідно до актуальних потреб правоохоронної діяльності. Таким чином, вважаємо необхідним розглянути завдання криміналістичного забезпечення діяльності прокурора як один із шляхів підвищення виконуваних завдань у правоохоронній діяльності, і безпосередньо – у кримінальному провадженні.